

М. Г. Цюрток

Матвіївка Запорізької області

МАТВІЇВКА – село Вільнянського району [Запорізької області](#). Знаходиться за 15 км від райцентру та за 10 км від обл. центру; простягається на 8 км уздовж знач. кількості ставків. Площа 5,46 км². За переписом насел. 2001, проживали 3902; станом на 2017 – 3950 осіб; переважно українці. Через М. проходить автошлях Москва–Сімферополь та залізниця Запоріжжя–Синельникове (Дніпроп. обл.). Побл. М. досліджено понад 10 курганів різного часу. Село заснували на поч. 1918 переселенці (32 родини) із с. Вознесенка (від 1927 – у межах Запоріжжя) на землях, які раніше належали нім. і голланд. колоністам. Назва села походить від однойм. кутка у Вознесенці. Під час воєн. дій 1918–20 влада неодноразово змінювалася, у жовтні 1920 остаточно встановлено більшовицьку. У рад. період Матвіїв. сільс. раді (створ. 1925; тоді ж у її насел. пунктах мешкали 970 осіб) були підпорядк. хутори та села Веселий, Шовковий (обидва від 1930-х рр. – у межах М.), Безіменне, Цвіточне (обидва від 1960–70-х рр. – у межах М.), Підпорожнянське, Скворцове (обидва від 1980-х рр. – у межах Запоріжжя), Кам'яне (від 1986 – смт), Зелене (від 1960-х рр. підпорядк. Павлів. сільс. раді), Дружелюбівка, Новоіванівське, Новософіївка, Українка (усі від 1986 підпорядк. Дружелюбів. сільс. раді), Люцерна, Богатирівка, Вільногрушівське, Вільноуланівське (усі від 1991 підпорядк. Люцернян. сільс. раді; усі – Вільнян. р-ну) та ін. 1930 місц. товариство з обробітку землі об'єднано з плодоовочівниц. артілью «Січ», що була переведена з о-ва Хортиця. 1939 колгосп «Січ» мав понад 1 тис. га орної землі для вирощування зерн. культур, 646 га плод. саду, понад 100 га ягідників і виноградників, а також плодородсадник. У передвоєнні роки агроном-садівник А. Білай (за виведення нових високоврожай. сортів яблук і груш) і ланкова Н. Пархоменко (за високий урожай яблук) нагородж. Великими золотими медалями Всесоюз. с.-г. виставки у Москві. 1941 у М. нараховувалося 300 дворів. Від вересня 1941 до жовтня 1943 – під нім.-фашист. окупацією. У боях за визволення М. загинули понад 50 рад. воїнів, зокрема й Герой Радянського Союзу І. Скворцов. Є 2 брат. могили рад. воїнів. Із селом пов'язане життя учасника 2-ї світової війни, льотчика, Героя Рад. Союзу С. Маковського. 1950 «Січ» об'єднано з двома сусід. господарствами, 1965 на базі укрупненого колгоспу створ. радгосп, який 1973 розділено на 2 радгоспи «Запорізька Січ» із центром у М. (багато років очолював Герой Соц. Праці С. Антоненко) та «Дружба» з центром у с. Люцерна. Радгосп «Запорізька Січ», окрім садівництва (сортів яблук: Білий налив, Пепін-литовський, Пепін-китайка, Симиренко, Мліївський та ін.), спеціалізувався на свинарстві

(1959 введено в експлуатацію свиновідгодівел. пункт, розрахований на утримання понад 7 тис. голів), а також займався вирощуванням грец. горіхів, ягід, овочів (зокрема й теплич.) і зерн. культур, розведенням великої рогатої худоби, вівчарством, птахівництвом і пасічництвом. Радгосп. плодоконсерв. завод виробляв консерви з овочів і фруктів, томат. сік, цукерк. тісто тощо. Нині працюють 7 с.-г. підприємств (найбільші: «Матвіївка», «Агротера», «Січ», «В. Лещенко»), осн. напрямом діяльності яких є рослинництво (осн. культури: пшениця, ячмінь, кукурудза, просо й овес). Функціонує підприємство з перероблення зерн. культур. У М. – навч.-вихов. комплекс «Всесвіт», школа-інтернат, 2 дитсадки, муз. школа; Центр культури та дозвілля, Будинок нар. творчості, б-ка; лікар. амбулаторія. 2001 при б-ці засн. краєзн. музей, а 2003 (вперше в Україні) при навч.-вихов. комплексі «Всесвіт» – музей історії української мови. При Центрі культури та дозвілля функціонують вокал. ансамбль «Калинонька» (створ. 1983, від 1990 – народний), цирк. студія, 3 театр. та ін. колективи. 2013 викл. муз. школи Д. Варца-б'юк отримав 2-у премію на 13-му Всеукр. фестивалі «Червона рута» (за напрямом сольна інструм. музика, гуцул. цимбали). Здавна розвинені різноманітні нар. ремесла. За межами Вільнян. р-ну здобула визнання вишивальниця Ю. Артем'єва. Флорист. роботи В. Цьонь експонували на виставках у Вільнянську, Дніпрі, Запоріжжі та Києві. Реліг. громади: УПЦ МП (церква мучениці Людмили), євангел. християн-баптистів. Встановлено погруддя першого космонавта Ю. Гагаріна. Серед видат. уродженців – фахівець у галузі гірництва, дійс. чл. НТШ В. Білецький.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Матвіївка і її люди // Дніпров. вогні. 1997, 22 січ.;
2. Мостова С., Цьонь А. Традиційні домашні ремесла матвіївців // Мій рідний край – Запоріжжя: Мат. відкритої обл. краєзн. конф. учнів. молоді. 3., 2006;
3. Тандура Л. У рідному краї і серце співає // Дніпров. вогні. 2008, 22 жовт.;
4. Кліковка Г. Моє далеке і близьке село // Запоріж. правда. 2008, 23 жовт.

Бібліографічний опис:

Матвіївка Запорізької області / М. Г. Цюток // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-65991>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).